

פרק א

א. דָּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה, אֶל צַפְנִיָּה בֶן בּוּשִׁי בֶן גְּדַלְיָה בֶן אֲמַרְיָה בֶן חִזְקְיָה, בְּיָמֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן אֲמוּן מֶלֶךְ יְהוּדָה - שְׁלוּשָׁה נְבִיאִים הִתְנַבְּאוּ בְּיָמָיו יֹאשִׁיָּהוּ: יִרְמְיָהוּ (בְּרַחוּבֹת), חוֹלְדָה (לְנָשִׁים), וְצַפְנִיָּה (בְּבֵתֵי כְנַסְיֹת).

ב. אֶסֶף אֶסֶף כָּל מַעַל פְּנֵי הָאָדָמָה נְאֻם ה' - אֲכַלֶּה אֶת כָּל הַיּוֹשְׁבִים בְּאֶדְמַת אֲיִי.

ג. אֶסֶף אָדָם וּבְהֵמָה, אֶסֶף עוֹף הַשָּׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם, וְהִמְכַשְׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים - הַעוֹוֹנוֹת שֶׁהֵם מַכְשׁוֹל - יִכְרַתוּ עִם הָרְשָׁעִים, וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה נְאֻם ה':

ד. וְנָטִיתִי יָדַי עַל יְהוּדָה וְעַל כָּל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם - אֵטָה אֶת יָדַי לְהַכּוֹת אֶת אֲנָשֵׁי יְהוּדָה וַיּוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם, וְהִכְרַתִּי מִן הַמְּקוֹם הַזֶּה, אֶת שְׂאֵר הַבַּעַל - וְאֶכְרַת מִשֶׁם, אֶת הָעִיִז, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁאָר לָהּ שְׂאֵרִית, (שִׁיאֲשִׁיחַ, הַכְרִית אֶת עַבְדוֹת הַבַּעַל, וְרַק שְׂאֵרֵי מִמֶּנָּה נִשְׁאָר).

אֶת שֶׁם הַכְּמָרִים עִם הַכְּהֻנִים - וְעַד שֶׁלֹּא יִשְׁאָר שֶׁם (כַּל זָכָר), לְכַמָּרִים וּלְכַהֲנִים, הַמְּשֻׁרְתִים אֶת הָעִיִז.

ה. וְאֶת הַמְּשֻׁתְחָוִים עַל הַגְּגוֹת, לְצַבֵּא הַשָּׁמַיִם - וְכֹן, אֶכְרַת אֶת הָעוֹבְדִים וְהַמְּשֻׁתְחָוִים עַל הַגְּגוֹת - לְצַבֵּא הַשָּׁמַיִם, (שֶׁמֶשׁ יָרַח וְכּוֹכָבִים).

וְאֶת הַמְּשֻׁתְחָוִים הַנִּשְׁבָּעִים לָהּ, וְהַנִּשְׁבָּעִים בְּמִלְכָם - וְכֹן, אֶת הַנִּשְׁבָּעִים בְּשֵׁם ה', וְאַחֵר כֵּךְ, (לְחַזֵּק אֶת שְׁבוּעָתָם) נִשְׁבָּעִים בְּשֵׁם הָעִיִז, שֶׁהִיא כַּמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם.

ו. וְאֶת הַנְּסוּגִים מֵאַחֲרֵי ה' - וְאֶת אֵלוֹ שֶׁנִּסְגּוּ מִדֶּרֶךְ ה', (שֶׁהִפְכוּ אֶת פְּנֵיהֶם שֶׁהִיָּה לְפָנֵי ה' - וְנִסְגּוּ לְאַחֵר), וְאֲשֶׁר לֹא בִקְשׁוּ אֶת ה' וְלֹא דָרְשׁוּהוּ - וְאֶת אֵלוֹ, שֶׁמַּעֲוֹלָם לֹא בִקְשׁוּ אֶת ה'.

ז. הִס מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים - שֶׁתְּקוּ מִפְּנֵי ה', הַעוֹמֵד לְהַבְיֵא עֲלֵיכֶם אֶת יוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, כִּי קָרוֹב יוֹם ה' - כִּי קָרוֹב יוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת לְבוֹא, כִּי הֵכִין ה' זִבְחַת, הַקְּדִישׁ קְרָאִיו - כִּי הֵכִין כָּבֵר ה', אֶת הַזִּבְחַת לְהַרְיָגָה (הַרְשָׁעִים), וְזִימָן אֶת חֵילוֹתָיו - לְהַרוֹג בְּכֶם.

ח. וְהָיָה בְּיוֹם זִבְחַת ה' - בְּיוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, וּפְקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְעַל כָּל הַלְּבָשִׁים מְלָבוּשׁ נְכָרִי - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, אֶת הַשָּׂרִים וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ הַרְשָׁעִים, וְאֶת כָּל הַלּוֹבְשִׁים בְּגָדִים - כַּבְּגָדֵי הַגּוֹיִים.

ט. וּפְקַדְתִּי - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, עַל כָּל הַדּוֹלָג עַל הַמִּפְתָּן בְּיוֹם הַהוּא - עַל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים, שֶׁהִיוּ מַדְלָגִים בְּמַהִירוֹת, עַל מַפְתְּנֵי בְתֵי הָעָם (מִדְרָגָה שְׁבַתְחֵי הַבְּתִים), לְגַזוֹל מִמוֹנָם, הַמְּמַלְאִים בֵּית אֲדֹנֵיהֶם חֶמֶס וּמְרָמָה - וּמִמַּלְאִים אֶת בְּתֵי אֲדוֹנֵיהֶם עוֹשֵׂר, מִהַחֶמֶס שֶׁגָּזְלוּ בְּמִרְמָה.

י. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא נְאֻם ה' - בְּיוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, קוֹל צַעֲקָה מִשְׁעַר הַדְּגִים - קוֹל צַעֲקָה יִשְׁמַע מִשְׁעַר הַדְּגִים, מִפְּנֵי הָאוֹיִיב¹, וְיִלְלָה מִן הַמִּשְׁנָה - וְקוֹל יִלְלָה יִשְׁמַע, מִהַשְׁעַר הַשְּׂנִי, וְשֹׁבֵר גְּדוֹל מִהַגְּבְעוֹת - וְקוֹל שֹׁבֵר גְּדוֹל, יִשְׁמַע מִהַגְּבְעוֹת שֶׁסְּבִיב יְרוּשָׁלַם.

יא. הִילְלוּ יוֹשְׁבֵי הַמִּכְתָּשׁ - תִּילְלוּ יוֹשְׁבֵי הַמִּכְתָּשׁ (שֶׁם עִמָּק בִּירוּשָׁלַם), כִּי נִדְמָה כָּל עִם פְּנַעַן - כִּי נִכְרַתוּ הָאֲנָשִׁים הַסּוֹחְרִים, וְנִכְרַתוּ, כָּל נְטִילֵי כֶסֶף - נִכְרַתוּ כָּל נוֹשְׂאֵי הַכֶּסֶף. (הַסּוֹחְרִים)

יב. וְהָיָה בָּעֵת הַהִיא, אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּנִרוֹת - אֲחַפֵּשׂ אֶת עוֹוֹנוֹת אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַם, בְּדַקְדוֹק רַב, כְּאִדָם הַמַּחְפֵּשׂ לְאוֹר הַנֵּר דָּבַר מֵהַבְּחוּרִים וּבַסְּדָקִים, וּפְקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, אֶת הָאֲנָשִׁים, הַקְּפָאִים עַל שְׁמֵיהֶם - הַיּוֹשְׁבִים בְּהַשְׁקֵט בְּבֵתֵיהֶם, כִּיִּן הַעוֹמֵד בְּמִקְוֵמוֹ בְּלִי תְנוּעָה, מֵעַל הַשְּׁמֵרִים הַשּׁוֹקְעִים בְּתַחְתִּית הַחֲבִית, (שֶׁלֹּא מֵתַעֲרַבְבִים עִם הַיִּינֹ), הָאֲמָרִים בְּלִבָּם, לֹא יִיטִיב ה' וְלֹא יִרְע - וְאוֹמְרִים בְּלִבָּם: לֹא יִטִּיב ה' לְצַדִּיקִים, וְלֹא יִרְע לְרַשָּׁעִים, וְהַכֵּל בְּמִקְרָה בָּא.

יג. וְהָיָה חֵילָם לְמִשְׁסָה - אֶת כָּל עוֹשְׂרָם, יִרְמוֹס וַיִּבְזוּ הָאוֹיִיב, וּבְתֵיהֶם לְשִׁמְמָה - וְאֶת בְּתֵיהֶם אֶהְפּוֹךְ לְשִׁמְמָה, וּבְנֵי בְתֵיהֶם וְלֹא יִשְׁבוּ, וְנִטְעוּ כְרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יַיִנָם - לֹא יִשְׁבוּ בְּבֵתֵיהֶם שְׁבֵנו, וְלֹא יִשְׁתּוּ מִיַּיִן כְּרַמִּיהֶם, כִּי יִגְלוּ כּוֹלָם.

יד. קָרוֹב יוֹם ה' הַגְּדוֹל, קָרוֹב, וּמִהָר מְאֹד - קָרוֹב מְאֹד לְבוֹא, הַיּוֹם הַגְּדוֹל, שְׁבוּ יִנְקוּם ה' בְּרַשָּׁעִים, קוֹל יוֹם ה', מִר צִרַח שֶׁם גְּבוּר - בְּיוֹם נִקְמַת ה', אֶפְיָלוּ הַגִּיבּוֹר, יִצְרַח שֶׁם (בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם) בְּקוֹל מֵר.

¹ כמו שאמר בנחמיה: "ונאת שער הדגים בנו בני הסנאה..."
נחמיה ג' ג'

ד. **כִּי עָזָה עֲזוּבָה תִּהְיֶה, וְאֲשַׁקְלוּן לְשִׁמְמָה** - כי אם תעשו כן, הרעה תבוא על עזה ואשקלון שבערי פלישתים (ובהמשך גם עמון ומואב),
אֲשַׁדּוּד בְּצַהֲרִים יִגְרְשׁוּהָ - אֶת יוֹשְׁבֵי אֲשְׁדוּד (שבפלישתים) יגרשו בצהרי היום, (ואיש לא ימלט),
וְעַקְרוּן תִּעְקַר - וְאֲנָשֵׁי עַקְרוּן יַעְקְרוּ מִמְּקוֹמָם. (לשון נופל על לשון)
ה. הוּא יֹשְׁבֵי חֶבְלֵי הַיָּם, גּוֹי פְּרִתִים - אוֹי עַל הָעַם היושבים בכרתים (פלישתים), שחלקת נחלתם - סמוכה לים,
דְּבַר ה' עֲלֵיכֶם, פִּנְעוּ אַרְצְ פְּלִשְׁתִּים וְהֶאֱבַדְתֶּינָם מאין יושב - דבר ה' עליכם, פלישתים הנקראים יושבי כנען, להאביד אתכם.
ו. וְהִיתָה חֶבְלֵי הַיָּם - חִלְקַת נַחֲלַת הַיּוֹשְׁבֵי עַל הַיָּם,
נֹת פְּרִת רְעִים - תהיה למדור ובית, לרועים שיחפרו שם מקום לשבת,
וְגִדְרוֹת צֶאֱן - וּלְגִדְרוֹת שֵׁם, אֶת גְּדֵרוֹת הַצֶּאֱן.
ז. וְהָיָה חֶבְלֵי - חֶלֶק זֶה,
לְשֵׁאֲרֵי בֵּית יְהוּדָה - יהיה לשארית מבני יהודה, שירשו אותו אחר גלות בבל, (אם יבקשו צדק וענוה),
עֲלֵיהֶם יִרְעוּ - בִּמְקוֹמוֹת אֱלֹהֵי יִרְעוּ אֶת צֶאֱנָם, שבתיהם יהיו שוממים,
בְּבִתֵּי אֲשַׁקְלוּן בְּעָרֵב יִרְבְּצוּ - בערב ירבצו וישבו במקומם בשלוח,
כִּי יִפְקְדֵם ה' אֱלֹהֵיהֶם, וְשָׁב שְׁבִיתָם - כי יזכור אותם ה', וישיב את השבויים מהגולה.
ח. שְׁמַעְתִּי חֲרִפַּת מוֹאֵב, וְגִדְפִי בְּנֵי עַמּוֹן, אֲשֶׁר חֲרַפּוּ אֶת עַמִּי - שמעתי את החרפה, שחרפו וביזו אתכם, בני מואב ועמון, בלכתכם לגלות,
וְגִדְלוּ עַל גְּבוּלָם - הגדילו פיהם בצחוק על ישראל שיוצאים מגבול ארצם.
ט. לָכֵן חִי אֲנִי נֹאֵם ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
כִּי מוֹאֵב פִּסְדָּם תִּהְיֶה, וּבְנֵי עַמּוֹן פְּעַמְרָה - מואב ועמון תהיינה חרבות לעולם, כערים סדום ועמורה,
מִמֶּשֶׁק חֲרוּל - ותהיה מלאה בקוצים, אשר משמיעים קול בנשיבת הרוח,
וּמִכְרָה מֶלֶח - ובכל מקום שיחפרו ימצאו מלח,
וּשְׁמַמָּה עַד עוֹלָם - ושוממות יהיו לעולם,
שֵׁאֲרֵי עַמִּי יִבְזֹוּ, וְיִתָּר גּוֹי יִנְחָלוּם - השארית שתותר מישראל אחר הגלות, יבזזו וירשו את ארצם.
י. זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם - זה ענשם, על רוב גאוותם,
כִּי חֲרַפּוּ וְגִדְלוּ עַל עַם ה' צְבָאוֹת - כי הגדילו את פיהם, לבזות את ה' ית'.

טו. **יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא - יום, שיתן בהם ה'** את כעסו, היום ההוא,
יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה - יום של צרה,
יוֹם שֹׂאָה וּמִשׁוּאָה - יום של חושך ורעה, שיבוא בפתאומיות,
יוֹם חֲשֵׁךְ וְאִפְלָה יוֹם עָנָן וְעֶרְפֶּל:
טז. יוֹם שׁוֹפָר וְתְרוּעָה - שיריע האוייב עליכם,
עַל הָעָרִים הַבְּצֻרוֹת - כשיבוא לכבוש את ערי המבצר,
וְעַל הַפְּנוֹת הַגְּבוּהוֹת - ואת המגדלים הגבוהים.
יז. וְהִצַּרְתִּי לְאָדָם - אביא צרה על האדם שבערי המבצר,
וְהָלְכוּ פְּעוּרִים - ילכו בבהלה ממקום למקום להנצל, פְּעוּר, שלא יודע להיכן יפנה,
כִּי לֹא חֲטָאוּ,
וְשִׁפְךְ דָּמָם כְּעֶפֶר - דמם ישפך בכל מקום, כעפר המושלך בחוצות,
וְלַחֲמָם בְּגִלְלִים - ובשרם יושלך בחוצות בבזיון - כצואה.
יח. גַּם כִּסְפָּם גַּם זָהָבָם, לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם - גם רוב הכסף והזהב שאספו, לא יוכל להציל אותם, (כי לא יקחו הכשדים שוחד, בעבור פדיון נפשם)
בְּיוֹם עֲבָרַת ה' - ביום שיתן בהם ה' את כעסו,
וּבֹאֵשׁ קִנְאוֹתוֹ, תֵּאָכַל כָּל הָאָרֶץ - ובזמן, שתאכל אש נקמתו של ה', את כל הארץ,
כִּי כָלָה אֵךְ נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה - כי הכליון, יַעֲשֶׂה בבהלה ובפתאומיות,
אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ - עם כל יושבי הארץ.

פרק ב

א. הַתְּקוּשׁוֹשׁוּ וְקוּשׁוּ - חפשו ואספו את עוונותיכם, לשוב מהם לפני ה',
הַגּוֹי לֹא נִכְסֵף - העם, שאינו חושק וחומד, לשמור את דבר ה'.
ב. בְּטָרֶם לָדַת חֶק - לפני שתגלד עליכם גזירת הפורענות, שובו בתשובה,
כְּמֶץ עֵבֶר יוֹם - לפני שיבוא היום, שבו תהיו כמוץ, העובר ברוח ומתפזר למרחוק, (לפני שתפוצו בגלות)
בְּטָרֶם לֹא יָבֹא עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף ה', בְּטָרֶם לֹא יבוא עליכם יום אף ה' - לפני שיבוא עליכם היום, שיתן בכם ה' את כעסו.
ג. בְּקִשׁוֹ אֶת ה' כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ, אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעְלוּ - בקשו את ה', הצדיקים בעלי ענוה, שעושים את משפט ה',
בְּקִשׁוֹ צְדָק בְּקִשׁוֹ עֲנוּה - בקשו לעשות צדק וללכת בדרך של ענוה,
אוֹלֵי תִסְתְּרוּ בְּיוֹם אַף ה' - אולי כך, תסתתרו מהרעה ביום בא הפורענות.

בַּה' לֹא בִטָּחָה, אֶל אֱלֹהֵיהָ לֹא קִרְבָּה - לא בטחו בה', ולא קרבו את עצמם לה' ית' שיושיעם.

ג. שְׁרִיָּה בְקִרְבָּה, אֲרִיּוֹת שְׂאֲגִים, שְׂפָטִיהָ זֹאבֵי עָרֵב - השרים והשופטים שבירושלים, עושקים וחומסים את העם, כאריה השואג על טרפו, וכזאבים היוצאים בערב לטרוף טרף,

לֹא גִרְמוּ לְבַקֵּר - ומשחיתים הכל, כזאבים, שלא משאירים אפילו את העצמות של הטרף עד הבוקר.

ד. נְבִיאֶיהָ פְּחִזִים - נביאי השקר, אנשים רקים וקלי דעת,

אֲנָשֵׁי בְגָדוֹת - הבוגדים בה', כְּהִנְיָה חָלְלוּ קִדְשׁ - מבזין ומחללין את המקדש,

חָמְסוּ תוֹרָה - לא מורים את העם תורה, וכאילו חומסים אותה מהעם.

ה. ה' צָדִיק בְּקִרְבָּה - ה', שצדק עושה בתוך ירושלים,

לֹא יַעֲשֶׂה עוֹלָה - ואינו עושה עול,

בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר - בכל בוקר,

מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לְאוֹר - מוציא משפט צדק לאור,

לֹא נִעְדָּר - אין יום, שנחסר בו עשיית הצדק,

וְלֹא יוֹדֵעַ עוֹל בְּשֵׁת - ובכל זאת, הכהנים והשופטים העושים עוֹלָה בעיר הקודש, אינם מתביישים מפני ה', העושה בה תמיד צדק.

ו. הַכְּרַתִּי גוֹיִם - הנה, הכרתי עמים רבים,

נִשְׁמָו פְּנוֹתָם - והמגדלים שבפינות העיר - היו לשממה,

הַחֲרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלֵי עוֹבֵר - החרבתי את רחובות הערים, עד שאין איש עובר בהם,

נִצְדּוּ עָרֵיהֶם מִבְּלֵי אִישׁ מְאִין יוֹשֵׁב - עריהם נהיו שממה, ואין איש יושב בהם.

ז. אֲמַרְתִּי, אֵדךְ תִּירָאִי אוֹתִי תִקְחֵי מוֹסֵר - חשבתי בליבי, שתפחדו מפני, ותקחו מחורבן הגויים מוסר,

וְלֹא יִכְרַת מְעוֹנָה - וכך, לא אבוא להכרית את ביהמ"ק,

כָּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ - ולא תבוא על ירושלים, כל הרעה שאני זוכר עליה,

אֲכַן - אך באמת, לא לקחו מוסר,

הַשְּׂפִימוּ הַשְּׁחִיתוּ כָּל עֲלִילוֹתָם - הזדרזו בהשכמה, לקלקל את כל מעשיהם.

יא. נוֹרָא ה' עָלֵיהֶם - ה' שהוא נורא, יבוא עליהם להענישם,

כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ - יביא רזון ודלות לכל אלוהי העמים, (שיכירו כולם, שכל הע"ז - הבל)

וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כָּל אֲנֵי הַגּוֹיִם - עד שכל הגויים, אפילו מהאיים הרחוקים יכירו במלכות ה' וישתחוּ לו.

יב. גַּם אַתֶּם כּוֹשִׁים חָלְלִי חֲרָבֵי הַמָּה - גם אתם בני כוש(כמו מואב ועמון), תיפלו חללים בחרב ה', מפני שהרעותם לבנ"י.

יג. וַיֵּט יָדוֹ עַל צַפּוֹן - ה' יטה את ידו להכות את בבל שבצפון א"י,

וַיֹּאבֵד אֶת אֲשׁוּר - ויביא אבדון על ממלכת אשור,

וַיִּשֶׂם אֶת נִינְוָה לְשִׁמְמָה - וישים את נינוה (ראש ממלכת אשור) למקום שממה,

צִיָּה כַּמְדַּבֵּר - ויבשה כמדבר.

יד. וַרְבִּצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים, כָּל חֵיתוֹ גּוֹי - ירבצו שם עדרי בהמות הגויים,

גַּם קָאֵת גַּם קַפֵּד - שמות עופות,

בְּכַפְתָּרֶיהָ יְלִינוּ - תחת משקופי הבתים ילונו,

קוֹל יִשׁוֹרֵר בְּחִלּוֹן - קול צפצוף הציפורים, ישמע בחלונות הבתים,

חֲרָב בָּסָף - חורבן יהיה במזוזות כל הבתים,

כִּי אֲרָזָה, יַעֲרָה - כי תקרות הארז של הבתים נפלו, ונשארו הבתים מגולים לרוח וגשם.

טו. זֹאת הָעִיר הָעֲלִיזָה, הַיּוֹשֶׁבֶת לְבִטָּח - זאת נינוה, שהיתה עיר עליזה ושמחה, ויושבת בבטחה,

הָאֲמָרָה בְּלִבָּהּ, אֲנִי וְאֶפְסֵי עוֹד - שהיתה אומרת בליבה: אני העיר החשובה בעולם, ואין עוד עיר כמוני,

אֵיךְ הִיתָה לְשִׁמְמָה - לשממה,

מִרְבֵּץ לַחַיָּה - ולמקום רביצת החיות,

כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׂרֹק וַיִּנֵּיעַ יָדוֹ - כל העובר לידה, ישרוק ויניע את ידו, מרוב תמהון והתפעלות.

פרק ג

א. הוּי מְרָאָה וְנִגְאָלָה - אוי, על ירושלים, העיר המגועלת ומלוכלכת² בעוונות,

הָעִיר הַיּוֹנָה - העיר שאנשיה, מצערים איש את רעהו. (היונה - מלשון אונאה)

ב. לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל - בקול נביאי ה',

לֹא לָקְחָה מוֹסֵר - מגלות עשרת השבטים,

² מוראה, כמו: "מוראתנו בנוצתה", ויקרא א' טז.

יד. רְנִי בַת צִיּוֹן - שבחו את ה', בני ירושלים,
הֲרִיעוּ יִשְׂרָאֵל - הריעו בשמחה בניי,
שְׂמַחֵי וְעֲלִזֵי בְּכָל לַב - בשמחה שלמה, בכל הלב,
בַּת יְרוּשָׁלַם:
טו. הַסִּיר ה' מִשְׁפָּטֶיךָ - הסיר ה' מכם, משפט
היסורים,
פָּנָה אֵיבֶךָ - פינה וביער מהעולם, את אויבכם,
מִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל ה' בְּקִרְבְּךָ - ה' מולך בתוככם,
לֹא תִירָאֵי רַע עוֹד - לא תפחדו עוד, מכל רע
שיבוא עליכם.
טז. בַּיּוֹם הַהוּא יֹאמֶר לִירוּשָׁלַם אֵל תִּירָאֵי -
יאמר לירושלים ע"י הנביאים, אל תפחדו עוד,
צִיּוֹן, אֵל יִרְפוּ יָדֶיךָ - ולציון יאמר, שלא יהיה לה
עוד רפיון ידיים ופחד מכל רע.
יז. ה' אֶלְהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ, גְּבוּר יוֹשִׁיעַ - ה' גבור
הוא, ויושיע אתכם מכל אויב,
יֹשִׁישׁ עֲלֶיךָ בְּשִׂמְחָה - ישמח בכם, ברוב שמחה,
יַחְרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ - ברחמיו עליכם, יכבוש ויכסה
על כל פשעיכם,
יִגִּיל עֲלֶיךָ בְּרִנָּה:
יח. נוֹגֵי מִמוּעַד - את ישראל שהיו ביגון, על
מועד הגאולה המתאחר מלבוא,
אֲסַפְתִּי - אספתי והבאתי אותם לירושלים,
מִמֶּד הָיוּ - כי ממד היו וגלו,
מִשְׂאֵת עֲלֶיהָ חֲרָפָה - וכבר נשאו בגלותם, חרפה
ובושה על חורבן העיר.
יט. הִנְנִי עֹשֶׂה - משפט,
אֵת כָּל מַעֲנִיךָ בַּעַת הַהִיא - עם כל העמים שעינו
וצערו אתכם,
וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלֵעָה - ואושיע את ישראל,
שֶׁהֵם כְּצוֹלְעִים וְכוֹאֲבִים מִצְרוֹת הַגְּלוּת,
וְהִנְדָּחָה אֶקְבָּץ - ואת ישראל שנדחו מלפני -
אקבץ לארצם,
וְשִׁמְתִים לַתְּהֵלָה - שיהללו אותם כל העמים,
וְלִשְׁמֵם - ומפורסמים בשם טוב,
בְּכָל הָאָרֶץ בְּשִׂתִם - בכל המקומות, שהיו
מתביישים בגלותם.
כ. בַּעַת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם - מן הגלות,
וּבַעַת - ובעת ההיא,
קִבְּצִי אֶתְכֶם - אקבץ ואאסוף אתכם לא"י,
כִּי אֶתֶן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלַתְּהֵלָה, בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ,
בְּשׂוֹבֵי אֶת שְׂבוֹתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר ה' - ואת
השם (הפרסום) והתהילה - תראו בעיניכם, כאשר
אשיב את השבויים מהגלות - לא"י.

ח. לָכֵן חֲפוּ לִי נַאֲם ה' - לכן, יהיה עליכם לחכות
זמן רב עד שאגאל אתכם,
לַיּוֹם קוֹמִי לְעַד - עד היום, שיקום ויתגלה כבוד
ה' לעולם,
כִּי מִשְׁפָּטֵי לְאַסְף גוֹיִם, לְקַבְּצֵי מַמְלָכוֹת - כאשר
אאסוף את כל הגויים והממלכות לירושלים,
(את גוג, ועמים רבים אשר אתו),
לְשַׁפֵּךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמִי, כָּל חֲרוֹן אַפִּי - ואז, אשפוך
עליהם את כעסי הרב,
כִּי בְּאֵשׁ קִנְאָתִי תֹאכַל כָּל הָאָרֶץ - ובאש נקמתי
אשרוף את כל הארץ.
ט. כִּי אֶז - כל מי שישאר, אחר נקמתי
מהגויים,
אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים, שְׂפָה בְרוּרָה, לְקִרְאָ כָּלֶם בְּשֵׁם
ה' - כל העמים יהפכו את ליבם אל ה', ויקראו
כולם בברור גמור בשם ה',
לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד - לעבוד את ה' כולם יחד.³
י. מַעֲבֹר לְנַהֲרֵי כּוֹשׁ - ישראל, שגלו מעבר לנהר
ארץ כוש,
עֲתִירִי - שהיו עוטרים לפני בתפילה,
בַּת פּוֹצִי - שנפוצו בין הגויים,
יּוֹבִלוֹן מִנְחָתִי - יובילו לי מנחה, כשישובו
מגלותם.
יא. בַּיּוֹם הַהוּא - בזמן הגאולה,
לֹא תִבוֹשִׁי מִכָּל עֲלִילַתֶיךָ אֲשֶׁר פָּשַׁעְתָּ בִּי - לא
תוסיפו להתבייש מכל פשעיכם, (שניקו מעוונם, וקבלו
את ענשם)
כִּי אֶז אֲסִיר מִקִּרְבְּךָ עֲלִיזֵי גְאוּתְךָ - אסיר מכם
את המתגאים ושמחים נגד ה',
וְלֹא תוֹסִפִי לְגַבְּהָה עוֹד בְּהַר קִדְשִׁי - ולא תוסיפו
להתגאות נגד ה', בירושלים עיר הקדש, וכל
הנהגתם תהיה בעונה.
יב. וְהִשְׂאֲרֵתִי בְּקִרְבְּךָ - בתוכך,
עִם עֲנִי - עם מוכנע לפני ה',
וְדָל - עם, שנפשו נמוכה, וכפופה בעונה לפני ה',
וְחָסוּ בְּשֵׁם ה' - ויבטחו בשם ה'.
יג. שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל - השארית שישארו
מישראל,
לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה - שקר,
וְלֹא יִדְבְּרוּ כָזָב, וְלֹא יִמְצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תִּרְמִית
- לא ימצא, מי שידבר בלשונו דבר מרמה,
כִּי הֵמָּה יִרְעוּ, וְרָבְצוּ וְאִין מַחְרִיד - ישבו
במקומם בשלום ובשלווה, ואין מי שיחריד
אותם משלוותם.

³ כמו שאמר זכריה: "...ביום ההוא יקהה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד",
זכריה יד' ט'.